

Cuprins

PREFAȚA.....	
5 Announcement: "-Bună ziua! Dragi elevi, ce mai faceți?..."	
6	PROIECTE
DIDACTICE.....	9
Pldoarie pentru respect și politețe.....	
9 Cunoaște-te spre a te desăvârși!.....	
13	
REFERATE	
15 Crearea unui mediu de învățare incluziv în vederea integrării în școala	
..... 15 de masă a copiilor cu	
CES.....	15 Stiluri
parentale.....	17
Metode de prevenire a fenomenului bullying în școală	
20 Strategii didactice interactive folosite în orele de consiliere școlară	
..... 24 Familia și școala - factori determinanți în formarea copilului	
pentru viață	29

PREFAȚA

„Nu aduce anul ce aduce ceasul!” Cu siguranță am auzit toți acest proverb...

Anul școlar 2019-2020 a fost un an tulbure în general... au fost provocări multiple pentru întreaga societate, iar școala, „oglindea societății”, le-a reflectat pe toate din plin.

Cu toate acestea, nimeni nu și-ar fi putut imagina, nici măcar o secundă, că primăvara anului 2020 va aduce claustrare și nesiguranță, va opri timpul în loc... Toate activitățile, din toate domeniile, a trebuit să fie reorganizate. Școala a încetat să mai însemne clădiri, dotări materiale, relații ierarhice... Am redescoperit legăturile dintre noi, elevii, profesorii și părinții s-au zbatut să stabilească relații pe care nici măcar nu și le-ar fi imaginat în trecut... Brusc, internetul a devenit canalul principal de comunicare, am trecut de la „Mai lasă telefonul/calculatorul!” la „Vă rog să deschideți telefonul/calculatorul!”...

Cel mai important este că școala s-a metamorfozat rapid, a găsit o cale de a EXISTA!

Grija profesorului diriginte a fost ca toți elevii să intre pe *google classroom*, să facă parte dintr-un grup *WhatsApp*, *messenger*, să participe la ore on line, să încarce temele pe platformă...

Numărul de anul acesta al revistei conține așadar puține materiale. Unele

au fost prezentate în cadrul comisiei metodice a profesorilor diriginți, altele ... ar fi trebuit să fie prezentate... Nu se știe cum vor arăta activitățile acestei comisii metodice în anul școlar 2020-2021, dar cu siguranță profesorii diriginți vor manifesta aceeași grijă, aceeași abnegație în relația cu elevii și părinții.

Dialogul pe care îl redăm mai jos (*copy-paste de pe google classroom*) redă convorbirea dintre profesorul de limba română și elevii clasei a VII-a A, completat de intervențiile profesorului diriginte de la clasa respectivă și creionează un portret stângaci al școlii on line, cu nedumeririle, frământările și speranțele unui miez de martie tulbure și incert, care, sperăm, va rămâne doar amintire...

5

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

Announcement: "-Bună ziua! Dragi elevi, ce mai faceți?..."

FLORENTA VATAMANU

Created Mar 19 Mar 19 (Edited Mar 20)

-Bună ziua!

Dragi elevi, ce mai faceți? Sunt convinsă că printre voi se află, în acest moment, și copii veseli, și copii mai puțin veseli.... Trecem prin momente inedite, dar ne adaptăm ușor noilor provocări și devenim mai puternici.

Sunt convinsă că ați citit cu atenție rândurile de mai sus! Vă rog să rezolvați câteva cerințe pornind de la acestea:

1. Explicați folosirea a trei semne de punctuație, la alegere, din enunțurile indicate.
2. Identificați și analizați adjectivele. Nu uitați de gradul de comparație!
3. M-aș bucura să îmi răspundeți la întrebarea din titlu într-un text de câteva rânduri doriți voi. Bineînțeles că acest exercițiu este facultativ!

Vă îmbrățișez pe toți! (Stați liniștiți, e îmbrățișarea aceea nouă pe care am învățat-o de la Chira, în ultima zi de școală!)

3. Încerc să privesc partea bună din această perioadă dificilă pe care o parcurgem cu toții. Mă bucur nespuse de mult că-mi petrec timpul în sânul familiei și mă regăsesc pe mine însămi, lucru ce-mi cam lipsea de ceva vreme, însă îmi lipsește și mai mult viața de dincolo de casă. Deseori, mă simt copleșită de toată agitația asta din întreaga lume și simt o frică, o frică de necunoscut, pentru că nu știu ce va fi, cum va fi și până când. Sunt convinsă că această perioadă ne va acorda timp să medităm asupra acțiunilor sau a inacțiunilor noastre și că astfel vom deveni mai buni, atât cu noi, cât și cu întreaga natură. Îmi doresc ca totul să fie bine și să revenim cât mai repede la viața noastră normală. – P. A. C. clasa a VI-a A

3. Perioada aceasta ne-a luat pe toți prin surprindere. Nu prea avem ce să facem acasă, stăm și ne uităm pe telefoane, pe calculatoare sau la televizoare. Este foarte sinistru deoarece la orice post de

6

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

televiziune se vorbește despre Corona Virus, epidemia care în acest moment îmbolnăvește sute de mii de oameni. Eu, stau în casa și lucrez pentru școală. Nu îmi place ideea de a sta acasă deoarece vreau să mă întâlnesc cu prietenii mei. Vorbesc cu prietenele mele pe WhatsApp și mă joc cu animalele mele în timpul liber. Părinții mei și-au luat de lucru acasă.

Sper ca în vară, epidemia aceasta să nu mai existe și să se trateze toate cazurile. O să încerc să văd partea bună a lucrurilor! Sper că ne vom întoarce la viața noastră normală. I. D. T., clasa a VI-a A

3. Trecem prin momente complicate, care cer soluții complicate. Desigur că această carantină m-a luat prin surprindere și cred că vorbesc în numele tuturor colegilor când zic că ne este dor, măcar puțin de școală și de aerul liber, de care cam ducem lipsă. Totuși, încerc să fiu cât mai optimist și să privesc lumina din întuneric. Statul acasă, pe cât de plictisitor pare, poate fi productiv și chiar amuzant. Am reușit pe parcursul acestor zile să îmi construiesc un program solid, care implică atât muncă (la obiectele școlare), cât și timp prețios cu familia și timp liber, în care pot viziona în liniște un film, să

mă joc jocuri video, sau să citesc o carte.
Pot spune în sfârșit că am timp, rivalul meu pe durata cursurilor...
Ceea ce nu îmi convine însă este că toate activitățile extrascolare au fost anulate. Mi-am recăpătat speranța când am observat că majoritatea profesorilor încearcă să își continue activitățile prin intermediul online și le multumesc pentru asta.
Sper că toate lucrurile vor reveni la normal cât mai repede, dar, până atunci, eu voi continua să profit de timpul liber cât mai mult.

V. D., clasa a VI-a A

GIANINA ELENA BUSUIOC Mar 23

Victor, impresiile tale m-au emoționat foarte mult...

GIANINA ELENA BUSUIOC Mar 23

Patricia, mă bucur pentru tine că începi să te cunoști mai bine. Cu siguranță vom ieși totuși mai buni și schimbați din această perioadă incertă. Sper ca scara voastră de valori să se schimbe și să apreciați mai mult lucrurile benefice în dezvoltarea voastră. A big hugh for everybody .

GIANINA ELENA BUSUIOC Mar 23

7

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

Ioana, îți recomand să nu te uiți așa de des la știri :) Totul va fi bine și vom zâmbi în vară. Bineînțeles vom putea să ne și îmbrățișăm :) Bucură-te de familie și de animalele de companie!

FLORENTA VATAMANU Mar 23

Vă felicit pentru răspunsuri! M-ați emoționat prin sinceritatea și maturitatea de care ați dat dovadă în formularea răspunsului la întrebarea mea! Invit și ceilalți copii să scrie.

GIANINA ELENA BUSUIOC Mar 24

Doamna, sper că nu v-ați supărat că m-am băgat și eu pe aici :)))

FLORENTA VATAMANU Mar 25

Nu, doamna, nu m-am supărat! Ba îmi face plăcere! Chiar putem spune că ați realizat o interasițență!...

Profesor: Florența VĂTĂMANU

8

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

PROIECTE DIDACTICE

Pledoarie pentru respect și politețe Profesor

Camelia Bojescu

Disciplina: Consiliere și dezvoltare personală

Clasa: a VII-a A

Data: 29 octombrie 2019

Timp: 40 minute

Competența generală: Dezvoltare socio-emoțională

Competențe specifice: Emoții, reacții comportamente față de diversitate (gen, vârstă,

apartenență socială, apartenență etnică, situație economică, stare de sănătate, dizabilități/copii cu nevoi speciale de educație)

Obiective operaționale:

- 1.să explice înțelesul cuvântului „respect”
- 2.să identifice persoanele și simbolurile față de care trebuie să manifeste respect
- 3.să identifice formele de manifestare a respectului față de celelalte persoane și față de ei înșiși

Metode și procedee : convorbirea, dezbateră, discuții, brainstorming

Forme de organizare : activitate frontală și individuală

Resurse:

-pedagogice (metode și procedee): conversația, activitatea independentă, brainstorming-ul **-materiale:** videoproiector, calculator, filmulețe didactice, tabla

Bibliografie:

- 1.Uleanu, Irina Victoria (2009), *Codul bunelor maniere*, Ed. Cellina, Craiova
- 2.Comșa, Mirela-Florentina, Puia, Maria (2007), *Îndrumar de dirigenție. Auxiliar pentru orele de consiliere și orientare*, Ed. Niculescu, București
- 3.www.youtube.com

Scenariul lecției:

1. Moment organizatoric (3 minute)

Se fac scurte aprecieri despre situația clasei (frecvență, note, îndeplinirea sarcinilor), se face informarea sumară asupra unor evenimente semnificative, se discută problemele urgente apărute pe parcursul săptămânii.

2. Anunțarea temei și discutarea ei. (35 minute)

PLEDOARIE PENTRU RESPECT ȘI POLITETE (Slide 1)

Motto: „A vorbi așa, ca să rănești o persoană oarecare din jurul tău, este dovada cea mai mare de necuviință.” (Jonathan Swift, scriitor englez) (Slide 2)

Se captează atenția elevilor prin prezentarea unei poezii (Slide 3 – Salutul, de Aurora Luchian).

9

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

Salutul, de Aurora Luchian

Dimineața când eu plec,
Iată-n ușă mă opresc,
Și salut, cald, cu plăcere:
-V-am pupat! La revedere!

Dar la prânz mă-ntorc acasă,
Mulțumită, bucuroasă!
Și-o salut frumos pe buna:
-Buni-am venit! Sărut-mâna!

Ziua iar s-a isprăvit!

De la joacă am venit;
Soarele coboară "scara",
Și salut cu: Bună seara!

a) Cum este demonstrat respectul în textul prezentat?
(Prin salutul adresat membrilor familiei la plecarea de acasă și la întoarcerea acasă.)

b) Ce înseamnă respectul?
(Se prezintă definiția respectului (Slide 4-5):

Respectul reprezintă atitudinea sau sentimentul de apreciere, stimă și considerație față de o persoană, o idee sau o instituție. Acesta poate fi exprimat verbal sau prin gesturi.

Respectul reprezintă o valoare morală care se manifestă în multiple feluri. Respect înseamnă să ne manifestăm politicos și amabil în relație cu ceilalți.

De asemenea, respectul se observă și în modul în care vorbim, arătând înțelegere, corectitudine, punctualitate, apreciere și grijă pentru comportamentele și sentimentele interlocutorilor.

Respectul se manifestă nu numai față de sine sau de ceilalți oameni, dar și față de comunitate. Respectul pentru comunitate se poate manifesta prin: cunoașterea realizărilor și promovarea tradițiilor comunității, purtarea cu mândrie a numelui și a portului popular.

RESPECTĂ *vb.* I. tr. 1. a avea respect față de cineva sau de ceva; a cinsti, a stima. ◇ a ține seama de; a nu neglija. 2. a nu se abate de la o lege, de la un principiu etc. II. refl. a-și păstra demnitatea. (< fr. *respecter*.)

Deci, respectul se manifestă atât față de persoane, cât și față de instituții și comunitatea din care facem parte (grupul clasei, grupul de elevi ai școlii, grupul de prieteni, locuitori ai orașului, cetățeni români.)

c) O componentă a respectului este politețea.

Sunt prezentate câteva citate despre respect (Slide 6):

- 1., „În căminul familiei, tinerii să respecte pe părinții lor, în afară de cămin pe toată lumea, în singurătate pe ei înșiși.“
- 2., „Adu-ți aminte de mama ta și de tatăl tău când șezi în mijlocul oamenilor.“
- 3., „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți.“
- 4., „Dascălul este părintele meu de suflet.“
- 5., „Scoateți respectul din prietenie și îi veți lua cea mai frumoasă podoabă.“

10

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

Li se cere elevilor să analizeze cu atenție citatele și să precizeze față de cine se manifestă respectul.

Ca răspuns la întrebare, se prezintă elevilor o „floare” cu răspunsurile așteptate. (Slide 7 – petale 1).

c) Ce valori ale comunității trebuie respectate?

Li se cere elevilor să urmărească un filmuleț didactic („Respectă valorile comunității” – 1’38” - <https://www.youtube.com/watch?v=YJ55DUVID0g> – Slide 8) și să identifice ce valori ale comunității etalate în film trebuie respectate.

După conversația didactică legată de vizionarea filmului, se evidențiază faptul că trebuie respectate responsabilitatea, implicarea în activități, siguranța, disponibilitate, politețe, precum și respectarea regulamentelor instituțiilor în care intrăm (chiar al școlii în care învățăm), avem

grijă de ținuta și limbajul nostru, respectăm regulile de circulație, fiindcă salvează sănătatea și viața tuturor participanților la trafic, respectăm regulile de igienă și sănătate în beneficiul nostru cât și al celorlalți, acceptăm și respectăm diversitatea (noi suntem unici și diferiți), respectăm munca celorlalți în instituții, pe stradă, respectăm natura și mediul înconjurător.

Ca răspuns la întrebare, se prezintă elevilor o „floare” cu răspunsurile așteptate. (Slide 9 – petale 2).

e) Profesorul le prezintă elevilor 7 proverbe despre politețe și extrage semnificația acestora împreună cu elevii (Slide 10):

1. Cea mai bună politețe este onestitatea. – **CINSTEA**

2. Bună ziua, căciulă, că stăpânul n-are gură! – **SALUTUL**

3. Când altul grăiește, nu-i lua vorba din gură, ci așteaptă mai pe urmă. – **ASCULTĂM CU RESPECT CA SĂ FIM ASCULTAȚI CU RESPECT**

4. Omul politic învață politețea de la cel care n-o are. – **AȘA NU SE FACE** 5. Când se vorbește rău de altul, pune-ți lacăt la gură și astupă-ți urechile. – **FĂRĂ BÂRFĂ** 8. Comportă-te pe munte ca și cum te-ai comporta într-un palat. – **RESPECT ÎN ORICE LOC ȘI ÎN ORICE SITUAȚIE**

9. Salutul între doi dușmani este primul semn al împăcării. – **BUNĂ ÎNTELEGERE ȘI TACT / DIPLOMAȚIE**

f) Profesorul le prezintă elevilor un citat din Fred Astaire - „Cel mai greu lucru pentru unii copii azi este să învețe bunele maniere fără să le vadă la alții.” și ilustrează acest citat cu filmulețul „Copiii își imită părinții” – 1’31” - https://www.youtube.com/watch?v=ce_VUpyMUJw.

Elevii trebuie să identifice comportamentele negative etalate de părinți și imitate de copiii acestora:

- deplasarea vorbind la telefon
- enervare și deteriorarea bunurilor comunității
- nerăbdare și neatenție la pericole
- fumatul și aruncarea resturilor de țigări în locuri neadecvate
- ignorarea persoanelor care au nevoie de ajutor și deranjarea obiectelor / bagajelor
- aruncarea dozelor goale oriunde
- traversarea neregulamentară și realizarea unui act nepermis
- apostrofarea pietonilor neregulamentari și gesturi nepermise
- rasism
- vandalizarea proprietății particulare
- violență conjugală

g) Profesorul prezintă filmul „Buna purtare” – 4’35” -

<https://www.youtube.com/watch?v=AHAG0awe-U>, un film cu comportamente pozitive pe care elevii sunt invitați să le identifice și să prezinte starea de spirit și emoțiile celor care au comportamente pozitive și pe ale celor din jur:

11

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

- salutul
- exprimarea politicoasă
- punctualitatea
- respectul față de instituții
- respectul față de comunitate, țară și legile / regulile sale
- respectul pentru diversitate
- întrajutorarea
- implicarea în viața și problemele comunității

- grija față de mediu
- grija și respectul față de vârstnici și copii sau persoane în nevoie
- bunavoința față de toți cei pe care îi cunoaștem și față de cei pe care nu-i cunoaștem (dacă nu au atitudini anormale)

3.Feed-back: Ce am învățat în lecția de astăzi? (2 minute)

Răspunsuri date de elevi ca feed-back la derularea lecției.

Data: 19 februarie 2020

Clasa: a VIII-a B

Durata: 50 min

Competețe generale:

1. Adoptarea atitudinilor pozitive față de sine și a unui stil de viață sănătos și echilibrat
2. Relaționarea armonioasă cu ceilalți în contexte școlare și extrașcolare

Competețe specifice:

C.S. 1.1 Explorarea direcțiilor de dezvoltare a caracteristicilor personale C.S. 2.1.

Exprimarea emoțiilor în acord cu nevoile personale și cu specificul situațiilor

dezvoltarea capacității de autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine

Obiective operaționale:

- educarea dorinței și a voinței elevilor de a-și cultiva calitățile și controla defectele, de a-i cunoaște limitele și a lupta spre a le depăși;
- descoperirea aptitudinilor și structurarea motivațiilor;
- cultivarea răspunderii personale;
- evitarea confuziilor de valori.

Strategia didactică:

● Resurse procedurale: - metode și procedee: conversația, dezbateră, explicația, chestionarul, jocurile de cunoaștere / autocunoaștere, caracterizarea reciprocă, observația. - forme de organizare: frontal, individual.

● Resurse materiale: fișe de lucru: *Fața umană, Eu în oglindă*, fișe de

autoevaluare **Scenariul didactic:**

Etaple lecției	Conținutul informațional al lecției		Strategia didactică		
	Activitatea dirigintelui	Activitat ea elevilor	Metode și procedee	Forme de organ iza re	Resurse materiale
Dozare timp					
Moment organizat ori c (2 min)	- Consemnează absenții. - Captează atenția elevilor	Răspund la întrebări	conversația	frontal	

<p>Anunțarea titlului și a obiectivelor lecției (3 min)_{1.}</p>	<p>Comunică titlul și obiectivele lecției.</p> <p><i>Cunoaște-te pentru a te desăvârși</i></p> <p>2. Fața umană Eu „în oglindă”</p> <p>a. Calitățile mele b. Defectele mele c. Oportunitățile d. Amenințările</p>	<p>Sunt atenți la profesor</p>	<p>conversația</p>	<p>frontal</p>	
<p>Desfășurarea dezbaterii (40 min)</p>	<p>1. Prezintă termenii cheie ai autocunoașterii. Discută despre dimensiunile imaginii de sine.</p> <p>2. Precizează și explică tipurile de stimă de sine;</p> <p>3. Enunță modalitățile de dezvoltare a stimei de sine;</p> <p>4. Distribuie elevilor fișa de lucru: „Fața umană” și Eu în oglindă</p> <p>6. Distribuie elevilor fișele de lucru în vederea rezolvării exercițiilor de autocunoaștere.</p>	<p>Participă la discuții</p> <p>Completează fișa de lucru.</p> <p>Participă la discuții</p> <p>Completează fișele de lucru</p>	<p>dezbaterea conversația</p> <p>exercițiul</p> <p>dezbaterea conversația</p> <p>exercițiul</p>	<p>frontal</p> <p>individual</p> <p>frontal</p> <p>individual</p>	<p>Fișă de lucru</p> <p>Fișe de lucru</p>
<p>Concluzii (5 min)</p>	<p>Formulează împreună cu elevii concluziile cu privire la autocunoaștere</p>	<p>Formulează concluziile temei abordate</p>	<p>conversația</p>	<p>frontal</p>	

REFERATE

Crearea unui mediu de învățare incluziv în vederea integrării în școala de masă a copiilor cu CES

Profesor Busuioc Gianina Elena

Ne dorim să venim și în sprijinul nevoilor de învățare ale elevilor cu afecțiuni cronice fizice, mentale și/sau comportamentale, oferind o gamă largă de oportunități și facilități de învățare care să satisfacă diferitele stiluri de învățare. În ultimii ani, am asistat la o creștere a numărului de elevi care ar putea avea nevoie de sprijin suplimentar în cadrul și în afara orelor de curs pentru a-i ajuta să-și realizeze obiectivele de studiu. Astfel avem elevi cu deficiențe de învățare majore sau moderate, elevi cu autism, epilepsie, dislexie, sindrom hiperkinetic (ADHD), sindrom Down, tetrapareză, cu tulburări emoționale și comportamentale, sociale sau comunicaționale, diagnosticați în cadrul unor comisii de specialitate (sau nu!)

Una dintre elevele mele cu CES are deficiențe asociate severe, este autistă și beneficiază de însoțitor (mama). Nu comunică întotdeauna, trebuie să aibă dispoziția necesară pentru a lucra ceva, uneori e necesar să aibă alături însoțitoarea sau un coleg pentru a lucra o fișă, alteori (când lipsește mama) e necesar să stau mai mult lângă ea, altfel se ridică din bancă și cere voie să meargă la baie pentru că se plictisește și acolo se joacă la apă. Îi place mult să-și privească colegii făcând orice, în ore, în pauze și cel mai mult îi place să deseneze sau să danseze în pauză afară în curtea școlii. Nu este un copil agitat, se supără rar și mulțumește întotdeauna.

Elev

Idei de activități: Eleva este aproape tot timpul cu mama care îl însoțește în timpul orelor de matematică. Atmosfera din clasă trebuie să fie plăcută, să nu-i determine disconfort; e necesar să se utilizeze fișe și materiale variate, colorate, atractive, care să fie legate de pasiunea ei pentru colorat. Eleva petrece uneori timp și cu profesoara de sprijin pe care nu o prea ascultă pentru că se alintă.

Strategii de învățare: tratarea diferențiată; întocmirea de programe adaptate, realizarea P.I.P.-urilor; învățare prin colaborare și îndrumare, uneori și activitate în perechi
Resurse materiale : fișe de lucru adaptate, cu desene atractive, numărătoare, bețișoare, jetoane de forma unor figuri geometrice sau cifre, creioane colorate sau carioci, foi colorate, etc.

Evaluare: observația sistematică, evaluări scrise (fișe, teste, teze concepute diferențiat, în care elevul beneficiază de sprijin)

Părinți

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

Idei de activități: comunicarea permanentă cu părinții elevei pentru stabilirea unei strategii de acțiune și pentru o cunoaștere mai bună a elevei; comunicarea și cu părinții celorlalți elevi să-i determine să o sprijine la nevoie, să determine desfășurarea orelor în condiții foarte bune pentru toți elevii clasei

Strategii de învățare: ședințe cu părinții, dezbateri, ședințe de consiliere cu profesorul de sprijin, cu psihologul școlii

Resurse materiale: toate mijloacele didactice utilizate de elev (fișe de lucru, culori, etc.)

Resurse umane: psiholog, profesor de sprijin, însoțitor

Evaluare: observarea sistematică, teste, fișe de lucru adaptate, jocuri matematice.

Cadre didactice

Idei de activități: colaborarea tuturor profesorilor clasei cu mama elevei, cu dirigintele, cu profesorul itinerant (de sprijin), cu psihologul școlii; realizarea programelor adaptate și a planurilor de intervenție personalizate;

Strategii de învățare: dezbateri; interasistențe; lucru în echipă

Resurse

- legislație (Ordin Nr. 3124/2017 privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburări de învățare, Ordin Nr.1985/1305/5805/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu CES, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau CES)

Evaluare: observație, conversație dirijată, portofoliu cu produsele activităților.

Dacă aveți la clasă elevi cu CES:

- Încercați să stabiliți relații bune cu ei și să aveți o atitudine încurajatoare. •
- Încurajați la elevi dezvoltarea deprinderilor sociale și încrederea în sine. •
- Ajutați elevii să se simtă relaxați în situații noi și stresante.
- Fiți atent la schimbările majore în comportamentul colegilor, care pot reprezenta debutul unor probleme mai serioase.
- Conștientizați faptul că elevii aceștia pot avea zile bune și zile proaste și dați dovadă de flexibilitate, încercând să țineți cont de aceste variații în activitate. •
- Problemele de orice fel se discută mai întâi confidențial cu profesoara de sprijin, cu familia sau cu însoțitorii. Ei pot oferi informații, sprijin și strategii de abordare a problemei. Acest lucru trebuie făcut cât mai devreme posibil, pentru ca sprijinul să poată fi obținut înainte de agravarea problemei.
- Adaptați-le fișele de lucru și testele în funcție de deficiență, conform planului de intervenție personalizat (PIP) pe care l-ați conceput în colaborare cu profesoara itinerantă (de sprijin)
- Permiteți elevilor să participe la activitățile de grup cât mai mult posibil și încurajați sprijinul "colegial" în cadrul grupului.
- Apreciați-le micile progrese! Un "Bravo!" spus la momentul potrivit face cât o mie de cuvinte!

Stiluri parentale

Profesor Ecaterina-Camelia Badea

În fiecare etapă a dezvoltării copilului, familia joacă un rol important, hotărâtor pentru formarea viitorului adult. Relația cu părinții este un factor deosebit în fixarea deprinderilor comportamentale ale copilului, dar și în asigurarea condițiilor psihologice normale. În relația părinți - copii, fiecare influențează și este influențat. Problema comunicării cu copiii nu este mai puțin complexă decât cea cu adulții, chiar uneori este mai greu de realizat și mai complicată. Pentru menținerea unei relații eficiente, părinții trebuie să cunoască ce se întâmplă în viața copilului lor permanent, mai ales în perioadele de criză cu care acesta se confruntă. Este important ca pentru fiecare stadiu de dezvoltare a personalității, părinții să se poarte și să acționeze potrivit necesităților copilului pentru a-i oferi acestuia mediul pentru o dezvoltare sănătoasă.

Cercetările de specialitate sugerează existența a două elemente principale în funcție de care pot fi definite stilurile parentale: căldura și controlul. **Căldura părintească** se referă la capacitatea de a fi apropiat din punct de vedere afectiv de copil, de a fi atent la nevoile și emoțiile sale și de a-i arăta acest lucru. **Controlul parental** încorporează comportamente de disciplină precum învățarea copiilor să acționeze conform regulilor, setarea limitelor într-un mod consistent și emoțional neutru, având așteptări adecvate vârstei copilului și monitorizând toată gama de activități în care este antrenat acesta.

În funcție de modul specific în care părinții își asumă rolurile de mamă, respectiv tată putem distinge mai multe tipuri de părinți și copii:

Părintele „Protector”: *îngrijorare excesivă*. Părintele va spune de cele mai multe ori „*Nu acționa!*”

Manifestări pozitive:

- dezvoltă o relație armonioasă și satisfăcătoare cu copilul;
- oferă un mediu călduros și protector;
- reprezintă factorul stabilizator al familiei;
- asigură copilului securitate.

Manifestări negative:

- ține cont doar de aspectele pozitive ale comportamentului copilului;
- nu-și exprimă sentimentele de dezamăgire și nemulțumire;
- este indecis atunci când este vorba de respectarea regulilor;
- nu-i permite copilului să fie independent și să se maturizeze;

Drept urmare, **copilul** ar putea deveni :

Copil răsfățat („*Vreau!*”) care nu suportă nicio formă de frustrare și întâmpină dificultăți în respectarea regulilor;

Copil dependent („*Nu pot!*”) care nu are voință și nu-și asumă responsabilități;

Recomandări pentru părinte:

- să-și exprime dezamăgirea și nemulțumirea și sentimentele în general;
- să-l responsabilizeze pe copil prin sarcini pe măsura posibilităților lui;

- să acorde o mai mare libertate copilului;
- să fie constant în stabilirea și aplicarea regulilor.

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

Părintele „Autoritar”: *controlul*. Părintele va spune mereu: „**Fă efort! Depășește-te! / Fii perfect!**”

Manifestări pozitive:

- dorește să aibă un copil competitiv;
- este responsabil;
- promovează reușita prin disciplină și muncă;
- este preocupat de corectitudine.

Manifestări negative:

- nu acceptă să fie contrazis;
- vrea să fie ascultat întotdeauna, respectat, chiar „venerat”; crede că este singurul care știe ce este mai bine pentru copil și familie.

În consecință, **copilul** ar putea fi:

- Copil inhibat** („*Eu nu pot pentru că nu am voie!*”) descurajat, copleșit de exigențe, fricos, cu rezultate școlare scăzute în situații de stres;
- Copil rebel** („*Eu fac regulile!*”) care manifestă tendințe agresive, nu acceptă regulile și nu ține cont de celălalt;

Recomandări pentru părinte :

- să accepte că oricine poate greși;
- să manifeste o mai mare flexibilitate în stabilirea regulilor, îndeplinirea îndatoririlor;
- să pună acorde importanță și atenție copilului, nu doar rezultatelor (bune/rele) obținute de acesta;
- să petreacă mai mult timp cu copilul și să se implice în activități recreative, distractive împreună cu acesta;
- să accepte că oamenii / copiii sunt diferiți, să renunțe la comparațiile permanente cu ceilalți.

Părintele „Prieten”: *încrederea*. Părintele va spune „**Cum vrei tu! / Fă-te plăcut!**” *Manifestări pozitive:*

- îi place să-și petreacă timpul cu copilul și cu prietenii acestuia;
- este cald și înțelegător, copilul apelează la el atunci când are probleme;
- relația cu copilul se bazează pe stimă și respect reciproc;
- încurajează exprimarea emoțiilor.

Manifestări negative:

- nu-și poate refuza copilul și poate fi ușor manipulat de către acesta;
- nu este constant în stabilirea limitelor comportamentului copilului;
- invadează inconștient intimitatea copilului.

Copilul ar putea deveni:

- Copil indisciplinat /răsfățat** („*Mie să-mi fie bine!*”) care nu respectă adultul, nu înțelege restricțiile și regulile și nu acceptă un refuz;
- Copil amabil** („*Vă convine!? Vă pot ajuta cu ceva?!*”) care dorește să fie plăcut de toată lumea. Din această cauză este uneori superficial în relațiile cu ceilalți și nu ține cont de propriile nevoi și dorințe;

Recomandări pentru părinte :

- să știe când și cum să-și refuze copilul;
- să stabilească limitele dintre rolul de părinte și cel de prieten;
- să respecte dreptul la intimitate al copilului;
- să fie ferm și consecvent în stabilirea drepturilor și responsabilităților copilului;

Părintele „demisionar”: *fugă de responsabilități*. Părintele va spune de cele mai multe ori: **„Descurcă-te singur ! Nu mă deranja!”**

Manifestări pozitive:

- acordă libertate mare copilului;

Manifestări negative:

- este dependent de un alt membru al familiei;
- se arată mereu preocupat de problemele personale;
- este incapabil / nu dorește să exercite un control asupra copiilor;
- „n-are timp să comunice”;
- își aduce de lucru acasă și cere să nu fie deranjat;
- manifestă o tandrețe superficială.

Drept urmare, **copilul** ar putea deveni:

Copil distant („*Pot singur totul!*”), incapabil să se conformeze unor imperative școlare, sociale și morale, frânat în evoluția sa, cu un caracter crispat și neliniștit. Dovedește o autonomie excesivă, determinată de responsabilizarea prematură. Îl va respinge, fără milă, la orice vârstă pe părintele absent.

Copil „cerșetor” („*Dacă mă iubești, stai cu mine!*”), lipsit de sprijin și îndrumare, frustrat de copilărie deoarece nu se bucură de înțelegere și apreciere. Cu orice prilej, „cerșește” dragostea și atenția celor din jur.

Recomandări pentru părinte :

- să acorde atenție copilului, comunicând cu acesta;
- să fie disponibil și receptiv la nevoile și dorințele copilului;
- să delimiteze rolul profesional de cel de părinte;
- să încerce să-și manifeste în mod sincer și deschis sentimentele de iubire față de cei apropiați.

Relațiile din familie au consecințe asupra dezvoltării personalității copiilor. Tensiunile, certurile din familie sunt traumatizante pentru copil. Trăind intens și repetat aceste tensiuni, nevoia de securitate nu este satisfăcută, iar personalitatea copilului se va cristaliza dizarmonic.

Ambianța familială este hotărâtoare pentru modul în care copilul își fundamentează concepția despre lume și viață. Felul de a fi al părinților va constitui un model pentru copil. Constelația familială, prin rețeaua de relații și sistemul de valori, influențează adaptarea copilului în lume.

Indiferent de vârstă, copilul are nevoie de o ambianță caldă, dar și de supunere, de reguli cărora să se conformeze, stabilite în acord cu părinții. **Cumpătarea** este măsura tuturor lucrurilor - o **dozare optimă a căldurii afective și a autorității părintești** este premisa unei bune adaptări a copilului la mediul educațional, social și al dezvoltării sale armonioase.

Bibliografie

- Birch, A., *Psihologia dezvoltării*, Editura Tehnică, București, 2000
- Ciofu, C., *Interacțiunea părinți-copii*, Editura Medicală Almatea, București, 1998
- Moise, A., *Consecințe ale stilurilor parental-familiale în adaptarea adultului la socialul contemporan*, București, 2008
- Dincă M., *Adolecenții într-o societate în schimbare*, Editura Paideia, București, 2004
- Elias J. M., Tobias S. M., *Stimularea inteligenței emoționale a adolescenților*, Editura Curtea Veche, București, 2003

19

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

Metode de prevenire a fenomenului bullying în școală

Profesor Tanasă Cornelia

Curtea școlii este acest micro-univers social în care copiii primesc primele lecții de viață în afara familiei. Vorbim despre validare, acceptare, empatie...dar din păcate vorbim și despre teamă, rușine, respingere. De cele mai multe ori, încărcarea negativă de la școală acoperă emoțiile pozitive, ambiția și potențialul copiilor.

Bullying-ul este definit ca fiind un comportament ostil/de excludere și de luare în derâdere a cuiva, de umilire. Un copil este etichetat, tachinat, batjocorit în cercul său de cunoștințe sau de către colegi care îl strigă într-un anume fel (făcând referire la aspectul fizic sau probleme de ordin medical/ familial). Uneori aceste tachinări se transformă în îmbrânceli sau chiar, în unele cazuri, în atacuri fizice.

Bullying reprezintă o formă de abuz emoțional și fizic, care are trei caracteristici: ✓ **Intenționat** – agresorul are intenția să rănească pe cineva;

✓ **Repetat** – aceeași persoană este rănită mereu;

✓ **Dezechilibrul de forțe** – agresorul își alege victima care este percepută ca fiind vulnerabilă, slabă și nu se poate apăra singură.

Fenomenul „bullying” este mult mai des întâlnit decât ne-am dori să credem. Se întâmplă pe coridoarele școlii, în curte, pe străzi și, din păcate, uneori și în sălile de clasă. Nedepistat la timp, bullying-ul poate lăsa traume și repercusiuni ireversibile asupra adaptabilității copilului în societate.

Cazurile de bullying implică cel puțin un agresor și o victimă, iar, în unele cazuri, există și martori. Acest fenomen afectează copiii și adolescenții, atât din punct de vedere emoțional, cât și fizic și social. De asemenea, fenomenul are efecte negative asupra victimei, dar și asupra agresorului și a celor ce asistă, spectatorii. Se creează un climat de frică, asprime și lipsă de respect pentru toți cei implicați.

Chiar dacă fenomenul bullying este cel mai frecvent asociat cu mediul școlar, acesta poate apărea și în alte contexte - în fața blocului, la locul de joacă etc. **Există mai multe tipuri de comportamente care pot fi încadrate în categoria bullying:**

■ **Intimidarea verbală:** poreclire, batjocorire, amenințare, ironie, replici ofensatoare, comentarii sexuale etc.

■ **Intimidarea socială:** excluderea intenționată dintr-un grup sau colectiv, punerea

intenționată într-o situație jenantă în public, răspândirea de zvonuri jignitoare etc. **Intimidarea fizică:** bruscare, lovire, scuipare, daune aduse bunurilor persoanei intimidată etc.

Mai recent a căpătat amploare un nou tip de bullying, „adaptat” dezvoltării puternice a tehnologiei comunicării, și anume **cyberbullying-ul**.

◆ **Cyberbullying** se referă la comportamentul de intimidare prin intermediul tehnologiilor de informare și comunicare: SMS-uri sau e-mailuri jignitoare, răutăcioase, zvonuri sau comentarii răspândite pe site-uri de socializare, distribuirea de imagini jenante sau ofensatoare cu persoana hărțuită etc.

Cyberbullying-ul poate avea aceleași efecte devastatoare ca orice alt tip de bullying, uneori chiar mai severe (acest tip de hărțuire nu se limitează la un singur loc, ci îi „urmărește” pe adolescenți inclusiv acasă).

20

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

De ce apare fenomenul bullying? Cine sunt agresorii?

➤ Unii dintre agresori sunt bine priviți în grup, sunt populari, au influență în rândul celor de aceeași vârstă și le place să domine sau să conducă pe alții; ➤ Alții sunt agresivi deoarece aceștia au fost izolați și simt o nevoie puternică de a aparține unui grup, însă nu posedă abilitățile sociale de a-și păstra prietenii; ➤ Mulți copii nu pot evalua violența școlară ca fiind negativă sau inacceptabilă, așa cum fac adulții, și pot interpreta actele de agresiune ca amuzament sau distracție; ➤ Chiar dacă am putea avea impresia că agresorul este o persoană puternică și încrezătoare, lucrurile stau uneori altfel – acești copii au de multe ori o stimă de sine scăzută, simțindu-se superiori doar dacă îi lezează pe alții;

➤ De multe ori agresorii sunt ei înșiși victime ale fenomenului de bullying, pe care îl „învață” de la părinți, frați, colegi mai mari etc.

Ce se poate face la nivelul școlii?

➤ Stoparea imediată a comportamentului

➤ Când adulții reacționează rapid și consistent la acest tip de comportament transmit mesajul că acesta nu este acceptat și acceptabil. Studiile arată că acest tip de reacții determină, în timp, stoparea bullying-ului.

➤ Reacția cadrelor didactice (adulților) trebuie să fie constantă în timp și unitară (orice cadru didactic să intervină), astfel încât atitudinea anti-bullying a școlii să devină parte a culturii organizaționale și să fie evidentă pentru elevi.

În momentul în care sunteți martori la un comportament de bullying:

Ce puteți face:

Intervenți imediat și opriți comportamentul. Chemați încă o persoană să vă ajute dacă este nevoie;

Asigurați-vă că toată lumea este în siguranță - adresați orice aspecte care țin de sănătatea fizică sau mentală imediată;

Stați calm, liniștiți copiii implicați și martorii; modelați un comportament respectuos când interveniți.

Ce este bine să nu faceți:

Nu ignorați comportamentul, în ideea că cei implicați vor rezolva singuri problema;

Nu obligați copiii să spună în public ce au văzut sau ce s-a întâmplat; nu vorbiți cu cei implicați împreună, ci doar separat;

- Nu-i forțați pe copiii implicați să se împace sau să-și ceară scuze pe loc.

Acordarea de suport copiilor implicați

Cum îl ajutăm pe copilul care a fost hărțuit?

- Ascultați și acordați atenție copilului; nu spune niciodată copilului să ignore bullying-ul;
- Asigurați copilul că bullying-ul nu este din vina lui, chiar dacă la un moment dat l-a provocat în vreun fel pe agresor;
- Luați în considerare faptul că de multe ori copiii care sunt hărțuiți au dificultăți în a vorbi despre acest lucru. Recomandați consultarea consilierului școlar sau a unui alt specialist;
- Căutați împreună cu copilul posibile soluții. Încercați să identificați posibilele reacții ale celor implicați, folosind de exemplu jocul de rol;
- Întrebați copilul ce anume l-ar face să se simtă în siguranță, fără a produce schimbări majore în rutina copilului care să îl separe sau să îl diferențieze de ceilalți;

21

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

- Fiți insistent. Este foarte posibil ca situația să nu se rezolve peste noapte, fiind nevoie de constanță și implicare pentru rezolvarea ei.

Cum procedăm cu cel care a inițiat comportamentul de bullying?

Asigurați-vă că respectivul copil știe care este comportamentul problematic. Nu întotdeauna copiii înțeleg cât de dăunător poate fi comportamentul lor pentru alții; Arătați copiilor că bullying-ul este grav și este luat în serios;

- Manipulați consecințele comportamentului astfel încât acestea să constituie o experiență de învățare. De exemplu, copilul agresor poate să scrie o poveste sau eseu despre efectele bullying-ului, să realizeze postere pentru prevenirea cyberbullying-ului, să participe activ la planificarea și derularea activităților anti-bullying la clase etc.

- Implicați copilul agresor în rezolvarea situației. De exemplu, copilul poate să scrie o scrisoare prin care să își ceară scuze de la cel agresat, să facă un serviciu sau o faptă bună pentru acesta sau pentru alții, să repare sau să plătească pentru bunurile distruse etc.

Efectele bullying-ului se extind de multe ori și asupra **martorilor**– aceștia pot dezvolta sentimente de nesiguranță față de mediul școlar, de teamă, vinovăție, toate cu un impact negativ asupra comportamentului și performanțelor școlare.

- Desfășurați cu elevii activități de prevenție, discutați deschis despre subiect, fără a aduce însă în discuție persoane sau cazuri din mediul lor, pe care le pot identifica; Demontați împreună cu elevii „miturile” despre bullying, propagate uneori din păcate și de către adulți (găsiți în continuare câteva astfel de mituri); Căutați împreună strategii și metode prin care ei pot interveni / ajuta într-o situație de bullying (găsiți în continuare câteva sugestii).

Ce pot face ceilalți copii?

- Copiii îl pot ajuta pe un coleg care este hărțuit fiind pur și simplu prietenoși cu respectivul coleg, nu doar pe moment ci și în alte contexte. Prietenia este foarte importantă pentru a-i arăta că nu este singur!

- Este bine ca cei care sunt martori la o situație de bullying să apeleze la ajutorul unui adult. Acesta poate întrerupe respectiva situație și poate oferi suport celui agresat;

- Elevii pot oferi exemple pozitive de comportament, își pot afirma și demonstra

opozitia față de comportamentele de tip bullying, fără a-și risca siguranța personală; □ Agresorii au de cele mai multe ori nevoie de „public” – este important ca cei care sunt de față la un astfel de comportament să nu îl susțină, râzând sau încurajându-l. □ De multe ori copiii sau adolescenții au șanse mai mari să se convingă între ei să înceteze bullying-ul decât au adulții. Intervenția din partea colegilor are un impact mai puternic.

Cele mai multe beneficii în ceea ce privește eliminarea bullying-ului le-ar aduce schimbarea mentalității de la o vârstă cât mai fragedă. Acest lucru se realizează însă printr-un plan pe termen mai lung ce ia în calcul următoarele:

➤ Metode non-formale de educare anti-bullying, cum ar fi jocurile de rol, prin care copiii să înțeleagă postura în care se expune fiecare parte a acțiunii de bullying și să conștientizeze consecințele grave pe care neglijarea le poate avea.

➤ Abordarea subiectului, la nivel de profunzime în cadrul orei de Consiliere și Orientare.

➤ Organizarea de seminarii și dezbateri libere, întâlniri cu psihologi sau persoane care au fost parte a fenomenului bullying și care au reușit să depășească situația, ca exemplu de bună practică.

22

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

➤ Anunțarea imediată, de către elevi, a unui adult (profesor, director, învățător, consilier școlar, mediator școlar, supraveghetor / părinte) ori de câte ori este constatat un act de bullying asupra unui coleg.

Cu toții ne dorim școli în care relațiile de colaborare, colegialitate și prietenie primează. În fond, vorbim despre locul în care copiii obțin deprinderi esențiale și dezvoltă relațiile definitorii pentru viitorul lor.

Este necesar ca școala să rămână mediul sigur și prietenos unde copiii obțin cunoștințe și deprinderi esențiale și dezvoltă relații definitorii pentru viitorul lor.

Bibliografie:

• **Împreună putem combate fenomenul BULLYING în 2 pași**, Asociația Telefonul Copilului, 2014

• <http://listen.animusassociation.org/wp-content/uploads/2016/09/manual-rom-web.pdf>,

Strategii pentru o clasă fără bullying, Manual pentru profesori și personalul școlar, 2016, Salvați Copiii

Strategii de predare interactivă folosite în orele de consiliere școlară

Profesor Florența Vătămanu

„-Aș vrea să văd un asfințit de soare... Fă-mi această plăcere... Poruncește soarelui să asfințească.

-Dacă eu i-aș porunci unui general să zboare din floare în floare, asemenea unui future, ori să scrie o tragedie, ori să se prefacă într-o pasăre mare, și dacă generalul nu mi-ar îndeplini porunca, cine ar fi de vină? El sau eu?

-Măria Ta ar fi, zise cu hotărâre Micul Prinț.

-Întocmai. Trebuie să ceri de la fiecare numai ceea ce poate fiecare să dea.” (Antoine

Ora de diriginție constituie un sprijin în maturizarea copiilor și a tinerilor, creând, de cele mai multe ori, un spațiu de relaționare, comunicare, găsire de soluții și rezolvare a unor probleme, decizii, autocunoaștere, colaborare, acceptări, succese, eșecuri, renunțări. În cadrul orelor de diriginție, elevii învață să lucreze productiv unii cu alții, să

și dezvolte abilități de comunicare, colaborare și ajutor reciproc atât prin învățarea prin cooperare cât și prin metode alternative de gândire critică și creativă. Lecția bazată pe interactivitate cultivă relațiile bazate pe respect reciproc, colaborare constructivă, interdependența pozitivă ajutându-i pe elevi să învețe mai profund, să-și formeze deprinderi de lucru în echipă, de comunicare, dezvoltarea încrederii în sine, dar mai ales formarea capacității de a-i respecta și accepta pe cei din jur.

Pentru a obține o lecție interactivă este foarte importantă nu numai desfășurarea lecției, ci mai ales modul în care începe și se termină aceasta, pentru a le trezi interesul, atenția, motivația pentru învățare, dar și fixa și determina dorința spre studiu independent, pentru aprofundare. În scopul trezirii interesului, pentru a le oferi posibilitatea de a se implica de la început, de a comunica, putem începe o oră activă prin:

Schimbul activ de experiențe - durează 5-7 minute;

- ✓ se pot pune întrebări despre evenimente, acțiuni care vor fi centrale în acea oră; ✓ identificarea/localizarea în timp și spațiu a unor personaje/personalități care urmează să apară sau au legătură cu lecția;
- ✓ propoziții incomplete/rebus care se referă la idei importante care vor fi discutate pe parcursul orei;
- ✓ elevii din bancă în perechi pot fi solicitați să-și spună părerea.

Început amuzant - avatajul este că atmosfera se destinde iar elevii sunt relaxați; - li se cere elevilor să realizeze o creație personală plină de umor.

Schimb în trei - elevii schimbă opinii inițial în pereche, apoi cu al treilea coleg despre un concept/ fenomen/ proces care va fi reluat pe larg în oră. În vederea înțelegerii profunde și de durată, într-o lecție interactivă, elevilor trebuie să li se dea posibilitatea să încheie ei înșiși secvența de instruire. Astfel, se pot reaminti conceptele-prin întrebări „Ce importanță are?”, „La ce folosește?”, se pot da spre completare pe fișe propoziții legate de conținutul lecției, dar și prin autoevaluarea realizată de fiecare elev „Mi-a plăcut să.....”, „Cel mai ușor a fost să...”. În desfășurarea unei lecții interactive putem folosi ca metode:

1. **Cercul „complimentelor”** Metoda urmărește dezvoltarea stimei de sine, interacțiunea, participarea între elevi și este indicată să fie aplicată la începutul activității. Scaunele sunt așezate într-un cerc, iar cel care primește complimentele se află în mijlocul acestui cerc. Fiecare dintre persoanele participante trebuie să identifice un compliment sincer și onest despre cel aflat în centrul cercului. Apoi, pe rând, fiecare va înainta și îi va spune acestuia complimentul. Elevul care primește complimentul trebuie zâmbescă ori să adreseze un „mulțumesc”. Metoda consolidează imaginea de sine pozitivă față de propria persoană a celui care primește complimentele, cât și dezvoltarea unei arii pozitive de gândire la celelalte persoane identificând o latură bună a colegului lor.

2. **Tehnica „ Obiecte găsite”** Tehnica „ Obiecte găsite” conduce la dezvoltarea capacităților creative, de comunicare, de convingere, exersarea capacităților de autocontrol emoțional, de adaptare în situații noi, contradictorii și de conștientizare a elevului cu privire la starea pe care o trăiește profesorul în timpul orei atunci când observă că elevii nu sunt atenți. Doi elevi trebuie să iasă din clasă și să revină apoi fiecare cu un obiect pe care l-a găsit în afara clasei (profesorul pune în afara clasei câteva obiecte), pentru a-i convinge pe cei rămași să cumpere obiectul. Elevii care rămân în clasă sunt împărțiți în trei grupuri. Un grup trebuie să-și manifeste atenția și interesul în momentul prezentării, al doilea grup trebuie să fie neatent, iar grupul al treilea are rolul de a contrazice elevul care prezintă produsul. Se va discuta apoi despre modul în care s-au simțit în momentul prezentării subliniindu-se în mod special modul în care s-au simțit atunci când vorbești fără să fii ascultat.

3. **Unul stă, trei circulă** Elevii se împart în grupe de câte 3-5 elevi. În grupul „casă”, elevii lucrează la o sarcină care se finalizează cu un produs. Apoi elevii numără de la 1 la 3,4,5 în funcție de câți elevi sunt în grupă, reținându-și fiecare numărul atribuit. Grupele din clasă se numerează. Atunci când profesorul dă semnalul, elevii se rotesc și spre exemplu, elevul cu numărul 1 se deplasează la grupul 1 și așa mai departe. La fiecare grup va rămâne un elev „gazdă” care îi va primi pe elevii „oaspeți”. Elevul gazdă se stabilește prin tragere la sorți. După ce elevii care circulă au vizitat celelalte grupuri și au adunat informații se întorc în grupul „casă” pentru a le prezenta colegilor din grupul inițial. Elevul care a fost „gazdă” comunică și celorlalți comentariile făcute de vizitatori. În final, cu toată informația culeasă se finalizează sarcina/produsul.

4. **Controversa creativă** Metoda face parte din sfera metodelor care utilizează conflictul în învățare. Ea dezvoltă capacitatea de argumentare, rezolvarea de probleme, luarea deciziilor, dezvoltarea creativității, interrelaționarea mai intensă și de calitate între elevi, produce și o stimă de sine crescută la participanți, competența socială și abilitatea de a controla stresul și confruntarea cu poziții adverse celei proprii. Elevii sunt grupați câte doi, cu o oră anterioară desfășurării, pentru a cerceta problematica în literatura de

specialitate, urmărind aspectele „pro” și „contra”. Echipele se întâlnesc de pe poziții contradictorii și dezbate aducând argumente pro și contra. Apoi echipele își inversează rolurile, susținând punctul opus de vedere într-un mod cât mai convingător. Echipele trebuie să întocmească un raport scris care să se bazeze pe compromis, iar fiecare persoană din colectivul de elevi primește un test scris pe baza materialului discutat, primind și bonus dacă toți membrii din echipa cu care a realizat compromisul au scoruri apropiate de criteriile oferite. Timpul pentru realizarea raportului oral prin care trebuie să prezinte compromisul la care a ajuns întregul colectiv este de 10 minute. Utilizarea exercițiilor și a jocurilor în cadrul orelor de dirigenție asigură cooperarea, înțelegerea, empatia, plăcerea și interrelaționarea pozitivă în cadrul grupului de elevi.

3 Din **exercițiile și jocurile utilizate** la ora de dirigenție amintim:

1. **Ce cred eu** Rolul acestui exercițiu este ca elevul să se privească din mai multe puncte de vedere (este de preferat ca persoanele să fie semnificative pentru el). Se distribuie elevilor fișe. Fiecare elev trebuie să completeze afirmațiile din fișe din mai multe perspective: cum ar răspunde el, cum ar răspunde mama despre el și cum ar răspunde tata despre el. Se poate completa și din perspectiva altor persoane precum: coleg de bancă, prieten. După ce fișele au fost completate de toți elevii, pe grupuri, se va realiza o discuție în care elevii vor împărtăși colegilor de grup răspunsurile date. Fiecare grup își va sintetiza informațiile și le va prezenta în fața clasei, inițind o discuție cu întreaga clasă. Elevii trebuie încurajați să compare perspectivele, iar dacă apar diferențe, să se discute care a fost impactul pe care îl au acestea asupra relațiilor cu persoanele respective și să găsească soluții pentru remedierea efectelor negative.

Răspunde așa cum crezi că ar răspunde părinții tăi!

1. Cea mai bună faptă pe care am făcut-o până acum a fost

_____ 2. Activitatea mea preferată este

3. Cel mai tare îmi este teamă

_____ 4. Cand aveam 10 ani îmi doream

_____ 5. Modul în care părinții mă pedepseau era

_____ 6. Situația mea la învățatura este

_____ 7. Sunt unul dintre cei
mai _____ copii.

Data Nume și prenume

2. **Ghici cine sunt?** Exercițiul-joc are ca scop autocunoașterea, intercunoașterea și dezvoltarea abilității de autoprezentare. Fiecare elev primește un bilețel dintr-un plic, găsit la intrarea în clasă, pe care își va face o scurtă autocaracterizare din punct de vedere al trăsăturilor morale. Bilețelele se semnează de către fiecare elev în parte, se

adună și sunt puse într-o cutie. Profesorul va extrage și va citi pe rând fiecare bilet în parte fără a preciza numele de pe bilet. După citirea fiecărui bilet cu voce tare de către profesor, elevii trebuie să ghicească cine a scris biletul și să argumenteze. Pe tablă, se vor contabiliza, sub formă de acordare de puncte, nominalizările corecte găsite de elevi. Pentru fiecare punct acordat elevii sunt aplaudați. La sfârșit se vor aprecia și evidenția elevii care au obținut cele mai multe puncte.

3. Știați că... Exercițiul poate fi folosit în vederea creșterii stimei de sine, a identificării punctelor tari. Elevii clasei se împart după preferințe pe grupe, astfel încât grupele să fie egale. Se poate prezenta un scurt film sau pe fișă le sunt prezentate afirmații în care sunt descrise diferite personaje. Fiecare grupă va găsi ceea ce au în comun personajele prezentate și care sunt calitățile care le-au ajutat pe respectivele personaje să depășească obstacolele apărute în cale și să ajungă la un final pozitiv. Fiecare grupă va prezenta ceea ce a lucrat și va atribui grupului o culoare reprezentativă. Elevii sunt solicitați să identifice un obstacol întâlnit și pe care au reușit să-l depășească, precum și calitățile personale care l-au ajutat să depășească momentul. Predarea interactivă dezvoltă personalitatea copiilor, capacitatea de a interrelaționa și comunica, de a rezista în situații de stres, conducând la o bună capacitate de adaptare și integrare socio-profesională.

Bibliografie

Pânișoară Ion-Ovidiu-*Comunicarea eficientă*, Iași, Editura Polirom, 2006 Cătălin Ulrich-*Managementul clasei-Învățare prin cooperare*, București, Corint, 2000
Dumitru Ion Al.-*Consiliere psihopedagogică*, Iași, Editura Polirom, 2008

formarea copilului pentru viață

Profesor Neagu Monica

„Școala, pentru a da roade, are nevoie de sprijinul conștient și de colaborarea părinților. Educația dată în școală se dovedește a fi muncă irosită și ineficace, dacă familia e ostilă și indiferentă” H. H.STERN

Principalii factori care ajută copilul în desăvârșirea propriei educații sunt școala și familia. Funcția educativă a familiei constă în formarea priceperilor, deprinderilor de viață, transmiterea primelor cunoștințe, sentimente, virtuți. Rolul familiei este important în dezvoltarea copilului din punct de vedere fizic, intelectual, moral și estetic. La alegerea școlii de către părinți contează tipul de școală, tradiția școlii, dotarea materială a școlii, conținutul învățământului, dar nu în ultimul rând calitatea cadrelor didactice. Copilul reprezintă elementul central în educație. Educația trebuie centrată pe elev, iar finalitatea ei să fie formarea capacității elevului de a se adapta la realitatea socială. Școala alături de familie influențează prin condițiile concrete în care se desfășoară procesul de învățământ, personalitatea copilului.

COPILUL-adaptat la realitatea socială

FAMILIA-primul mediu de educație

ȘCOALA-continuatorul educației

Educarea elevului se situează în egală măsură, în familie și școală. Meritul familiei îl reprezintă formarea temeliei individualității copilului, încă de la vârstă fragedă. Mediul familial oferă primele ocazii de stabilire a unor relații sociale, de comunicare afectivă și verbală. Climatul familial își pune amprenta pe personalitatea sa. Odată cu intrarea copilului în școală, funcțiile educative ale familiei nu încetează, ci se amplifică, în sprijinirea rolului de elev. Profesorii trebuie să colaboreze cu familia, să facă în așa fel încât să-l facă un aliat și să se sprijine reciproc în munca de educație. Alături de școală, familia exercită cea mai mare influență asupra copilului, iar scopul acțiunilor lor trebuie să fie unitar. Familia, prin condițiile oferite, prin înțelegerea corectă a manifestărilor copiilor, prin contribuția în lărgirea orizontului profesional al acestora și prin oferirea unor modele pozitive de conviețuire socială contribuie la pășirea corectă a tânărului în viață. Familia poate stimula elevul, îl poate mobiliza în acțiuni legate de un anumit domeniu de activitate față de care manifestă aderență și pentru care prezintă mai multă

29

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

garanție, în valorificarea capacităților proprii. Părintele își poate da mai bine seama de toate acestea în colaborare cu școala.

Învățătorul/dirigintele trebuie:

- ✓ Să cunoască bine elevul;
- ✓ Să asigure un climat de cooperare și competiție în colectivul de elevi;
- ✓ Să asigure o unitate de decizie, acțiune, control, reglare;
- ✓ Să precizeze clar sarcinile și responsabilitățile elevilor;
- ✓ Să comunice deschis și eficient cu elevii și părinții.

Tipuri de părinți:

- ✓ Cei care adaptează stilul lor de educație cu cel al școlii;
- ✓ Cei care nu conștientizează efectele negative ale metodelor aplicate în educație; ✓ Cei care nu recunosc faptul că relațiile cu copii sunt deficitare; ✓ Cei care nu acceptă rezultate slabe la învățatură indiferent de motive; ✓ Cei care nu cunosc faptul că factorii care influențează rezultatele școlare sunt :nivelul de inteligență, mediul, starea de sănătate.

Familii care reprezintă un bun mediu educativ

- ✓ Existența relațiilor de înțelegere, respect, înțelegere între membrii;
- ✓ Autoritate exigentă a părinților îmbinată cu respect;
- ✓ Situație economică bună.

Familia trebuie să se preocupe de asigurarea unui trai decent, să apere copilul de pericole, să le ofere condiții de odihnă și învățatură, să se îngrijească de starea lor de sănătate, să le formeze deprinderi de igienă, să le dezvolte gustul lecturii. Copii își formează deprinderi de comportament civilizate tot în familie: respect, politețe, cinste, decență. Părinții reprezintă un exemplu pentru copil, tot ei trebuie să-l îndrume să fie sociabil, bun coleg și prieten. Familia realizează contactul cu frumusețile naturii și se preocupă de cultura estetică. Copilul are nevoie să fie ajutat, apărut, călăuzit, să se simtă important pentru cei din jurul său. Într-o familie care îi asigură un echilibru, copilul se dezvoltă armonios, face eforturi de a învăța pentru a răsplăti pe părinții. Părinții trebuie să le organizeze timpul astfel încât să îmbine orele de pregătire a lecțiilor cu ore de odihnă și joacă. Trebuie să îmbine exigența cu indulgența, să-i ajute la realizarea temelor de casă dacă le este solicitat ajutorul, dar să nu minimalizeze controlarea acestora. Familia trebuie să asigure copilului bani de buzunar dar să nu exagereze. Încurajarea copilului de a fi ponderat în cheltuirea banilor îl va determina să-i prețuiască și nu-l va expune în postura de „copil de bani gata”.

Familii care nu reprezintă un bun mediu de educație

- ✓ Familia descompusă în urma unui divorț sau a unui deces, condițiile de viață a

copilului orfan de un părinte depinde de puterea de dragoste a acesteia; ✓ Familia reconstituită-recăsătorită;

✓ Violența în familie;

✓ Certuri și neînțelegeri;

✓ Divergențe între părinți privitor la măsurile luate de un părinte asupra copilului ; ✓

Părinți care mint, fură, înjură, în această situație copilul imită comportamentul părinților.

Într-o familie în care părinții nu se înțeleg, copilul începe să se frământa, își pune întrebări fără a găsi răspunsuri, își simte sufletul încărcat, își pierde încrederea și interesul pentru învățatură. Condițiile ținând de starea economică precară a familiei asociate cu factori ce țin de o moralitate scăzută, conduc la insucces sau chiar la abandon școlar pecum și conduite antisociale. Părinții trebuie să nu minimalizeze școala și să vadă în copil doar un ajutor permanent în gospodărie. În aceste condiții copilul nu mai are timp să se pregătească pentru lecții, le este frică pentru notele mici și le este teamă să meargă la școală. Neînțelegerile dintre părinți, dintre părinți și bunici, unii încurajează copilul să învețe celălalt îl lasă în voia sorții fac să apară note mici, copilul va pendula spre cel care îl lasă să facă ce vrea. În aceste situații apare cu siguranță eșecul școlar. Interesul excesiv al părinților pentru buna pregătire a lecțiilor de către copil are ca efect o continuă stare de tensiune și oboseală, care influențează negativ munca sa școlară. Preocuparea excesivă a părinților pentru o situație strălucită la învățatură, alimentată de orgoliul lor îi determină să-l constrângă la o muncă școlară care îl depășește uneori și creează o continuă stare de neliniște și tensiune. Alți părinți le cer copiilor să facă multe ore de pregătire suplimentară, ore de balet, dans, muzică, pictură, fără a ține cont de părerea copilului. Rezultatele sunt de cele mai multe ori contrar celor scontate. Aceasta duce la o suprasaturare de informații, la plictiseală, oboseală și nu în ultimul rând la surmenaj.

Forme de colaborare a învățătorului/dirigintei cu familia

✓ Ședințele și lectoratele cu părinții;

✓ Convorbiri individuale;

✓ Vizite la domiciliul elevului;

✓ Corespondența (rezultate la învățatură, invitații la ședințe, scrisori de felicitare sau mulțumire);

✓ Antrenarea părinților în activități școlare și extrașcolare;

✓ Consultații pedagogice;

✓ Informarea reciprocă;

✓ Ședințe comune cu elevi și părinți;

✓ Vizitarea școlii de către părinți.

Pentru o mai bună colaborare cu părinții, dirigintele convoacă ședințele sau lectoratele cu temă pe care le anunță din timp, își pregătește procesul-verbal cu ordinea de zi, tabelul de prezență, referatul cu temă atunci când este cazul. Prezentarea în fața părinților doar cu catalogul pentru anunțarea notelor sau improvizarea unor subiecte de discuție pot duce la plictisirea acestora și refuzul de a mai participa la următoarea ședință.

O întâlnire nu trebuie să depășească mai mult de o oră. Situația școlară a elevului trebuie comunicată fiecărui părinte de preferat prin chemarea în fața catalogului sau notificarea notelor înaintea ședinței și înmânarea părintelui. Aceștia se jenează atunci când sunt citite notele de diriginte în plenul ședinței. Vizitele la domiciliu se anunță în prealabil prin precizarea scopului acesteia. Corespondența se face de regulă atunci când se comunică rezultatele la învățătură și disciplină, chemarea părinților la școală, adresarea de felicitări pentru rezultatele copilului. Este bine dacă dirigintele reușește să mobilizeze părinții în realizarea de activități extrașcolare: serbări, excursii, expoziții, meciuri sportive, amenajarea spațiului școlar. Aceste activități sunt benefice atât pentru elevi cât și pentru școală.

Forme de colaborare a părinților cu școala

- ✓ Prezența la ședințe și lectorate;
- ✓ Asistarea elevilor în efectuarea temelor;
- ✓ Participarea la activități cultural-artistice și sportive;
- ✓ Oferte de sponsorizare;
- ✓ Antrenarea unei echipe sportive;
- ✓ Participarea la redactarea revistei clasei/școlii;
- ✓ Organizarea unor expoziții, serbări, excursii;
- ✓ Participarea la decorarea clasei,
- ✓ Organizarea unui colț verde în școală;
- ✓ Stabilirea de contacte cu alte organizații în scopul unor schimburi de experiență;
- ✓ Atragerea unor fonduri pentru școală;
- ✓ Susținerea bibliotecii prin donații de cărți;
- ✓ Încurajarea copiilor performanți prin acordarea de recompense.

Comunicarea învățător/diriginte-familie

O comunicare optimă învățător/diriginte-familie are rolul de a acționa în mod pozitiv asupra copilului și de a stopa comportamente negative. De multe ori apar dificultăți de comunicare și dezvoltare a relației școlă-familie. De aceea trebuie cunoscuți factorii care favorizează dar și blochează o comunicare eficientă. Lipsa de comunicare din partea uneia dintre ele afectează evoluția elevului, rezultatele școlare și natura comportamentului.

Factori care favorizează comunicarea

- ✓ Transmiterea informațiilor de către învățător/diriginte într-o formă accesibilă părinților;
- ✓ Evitarea analizării critice sau blamării părintelui;
- ✓ Alegerea unei teme de discuție interesantă care să incite curiozitatea părinților;
- ✓ Mediul ambiant de discuție să fie plăcut;
- ✓ Capacitatea învățătorului/dirigintelui de a mobiliza părinții să comunice și să le asculte problemele;
- ✓ Evitarea subiectelor care privesc elevii problemă, se fac discuții individuale cu părinții acestora;
- ✓ Rezolvarea problemelor elevilor, implicarea în găsirea unor soluții; ✓
- Sprijinirea, încurajarea părinților pentru a schimba atitudinea negativă a elevului.

Factori care blochează comunicarea

- ✓ Utilizarea unui limbaj neaccesibil părinților;
- ✓ Evidențierea doar a aspectelor negative ale comportamentului elevului;
- ✓ Alegerea de teme neadecvate lectoratului;
- ✓ Judecarea, ridicularizarea, moralizarea părinților;
- ✓ Atitudine pasivă a învățătorului/dirigintelui;
- ✓ Transmiterea unui volum mare de informații;
- ✓ Oferirea sfatului necerut.

Timpul liber și familia

Unii părinți consideră că este suficient să asigure copilului hrana, îmbrăcămintea, încălțăminte și supravegherea pregătirii temelor. Cei mai mulți cred că un copil își găsește ușor ocupație pentru timpul liber, dar de la monotonie la nechibzuință nu este decât un pas. Acestea duc la apatie, lene, boli psihice. Televizorul înlocuiește de cele mai multe ori deplasarea la un spectacol, internetul ia locul lecturării unei cărți, jocurile pe calculator iau locul jocului cu alți copii unde are posibilitatea să socializeze. Petrecerea timpului liber în fața calculatorului și televizorului duce la sedentarism și crează dependență. Organizarea rațională a timpului liber acționează benefic asupra organismului și dezvoltării armonioase a personalității copilului. Părinții trebuie să-și facă timp pentru a se juca cu copilul, să facă drumeții, excursii pentru a-l apropia de beneficiile naturii, să pregătească împreună o prăjitură, să-l antreneze în aranjarea unei mese festive, în alegerea cadourilor pentru diferite evenimente.

Rolul școlii și familiei în orientarea școlară și profesională a copilului

Școala și familia trebuie să sprijine copilul în luarea deciziilor privitoare la orientarea spre o treaptă superioară de învățământ și spre o carieră. Ele facilitează luarea unor decizii în concordanță cu cerințele personale și realitățile sociale. Familia reprezintă un exemplu pentru copil, ea influențează opțiunea pentru o anumită profesie. Școala

33

ȘCOALA – PRIMA CĂLĂTORIE SPRE LIBERTATE

trebuie să deruleze acțiuni comune elevi-părinți pentru conturarea dorinței profesionale. Dirigințele dezbat cu elevii avantajele și dezavantajele unei profesii, rețeaua școlară, metodologiile de organizare a examenelor și admiterea în învățământul liceal, școli de arte și meseri, învățământul superior. Rezultatul sau evaluarea acțiunilor de orientare consau în curajul deciziei, degajarea de prejudecăți sociale, obiectivitatea lor, încrederea în valoarea anumitor forme de educație. Perioada de asimilare sau de pregătire pentru viață se încheie prin decizia persoanei de a se integra în activitatea dorită.

„Consideră elevul o făclie pe care să o aprinzi astfel încât mai târziu să lumineze cu o lumină proprie.” *PLUTARH*

BIBLIOGRAFIE :

1. Bunescu Gh, Alecu G, Badea D, *Educația părinților. Strategii și programe*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
2. Cosma T, *Ședințele cu părinții în gimnaziu. Idei suport pentru diriginți*, Editura Polirom, Iași, 2001
3. Lascuș V, *Părinți și profesiunea copiilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
4. Sălăgean D, Pintilie D, Pintilie M, *Suporturi tematice în activitatea dirigințelii*, Editura Eurodidact, Cluj Napoca, 2005
5. www.didactic.ro

